

Stanovisko Asociácie priemyselných zväzov a dopravy

na rokovanie HSR SR dňa 20.5.2024

Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví, ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike a niektoré podmienky vykonávania regulovaných činností v elektroenergetike

1. Postoj APZD

Dovoľujeme si upozorniť na 15.5.2024 ukončené skrátené medzirezortné pripomienkové konanie k novelizácii cenovej vyhlášky v elektroenergetike¹. Žiadame Úrad pre reguláciu sieťových odvetví o zaujatie koordinovaného prístupu v rámci sociálneho dialógu vo veci odstránenia identifikovaných problematických ustanovení.

2. Zdôvodnenie postoja APZD

V rámci medzirezortného pripomienkového konania bolo celkovo uplatnených 572 pripomienok, z toho 193 zásadných. APZD sa zapojila s 28 pripomienkami, z toho 25 bolo zásadných.

Identifikovali sme najmä nasledovné problematické časti:

- **Zvýšenie platby za rezervovanú kapacitu pre výrobcov elektriny v odovzdávacom mieste v distribučnej sústave (tzv. G-komponent) z 15 %, na úradom navrhovaných 50 %.** Navýšenie sa dotkne všetkých výrobcov so zariadeniami priamo pripojenými do distribučnej sústavy, vrátane energetických úložísk, ktoré poskytujú flexibilitu elektrizačnej sústave. Zásadne zvýši finančné bariéry rozvoja, nielen pre existujúcich výrobcov, ale najmä novo vznikajúcich projektov výstavby obnoviteľných zdrojov energie (OZE). Noví výrobcovia, ktorí podľa aktuálnej slovenskej legislatívy nemajú žiadne iné právo na podporu, nebudú pri zvýšenom poplatku schopní predávať elektrinu za trhovo konkurencieschopnú cenu v porovnaní so zariadeniami umiestnenými v okolitých krajinách, v ktorých takýto poplatok nemajú. Vznik tohto stavu nerovnováhy, najmä vzhľadom na liberalizovaný prístup výrobcov z celej EÚ na trh s elektrinou, bude mať zásadné makroekonomické dopady pre SR.
- **Zrušenie pásmovej TPS a získanie individuálnej TPS.** Zrušenie pásmovej TPS sa dotkne priemyselných odberateľov. Aktuálne sú totiž stanovené 3 rôzne sadzby TPS, pričom najnižšiu sadzbu majú tí najväčší odberatelia elektriny. Podľa predloženého návrhu by sa mala pre všetkých odberateľov aplikovať len jedna sadzba TPS. Čo to reálne v praxi bude znamenať z návrhu nie je jasné. Zároveň za splnenia určitých reštriktívnych podmienok by si mohol odberateľ požiadať o tzv. individuálnu sadzbu TPS. Podmienky na získanie individuálnej sadzby TPS, metodika ako postupovať pri zhodnotení či je subjekt oprávnený, ani to kto všetko môže

¹ <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2024/215>

žiadať o individuálnu sadzu TPS z predložených materiálov nie je zrejmé, výpočty sú komplikované a postup po prečítaní nie je jasný. Vo veci povinnosti SK NACE podľa prílohy č. 2 máme za to, že uvedená zmena by prispela ku zvýšeniu konkurencieschopnosti aj v ostatných priemyselných odvetviach. Pokiaľ tieto podniky majú spotrebu elektriny najmenej 1 GWh, sú náklady na distribúciu vysoké, čím prispievajú k rozvoju distribučnej sústavy.

- **Nesúhlasíme so zrušením trojpásmovej TSS v strede regulačného obdobia**, ktoré predstavuje **pre energeticky náročný priemysel neúmerné navýšenie nákladov** na elektrickú energiu. **Na zmiernenie týchto dopadov navrhujeme limitáciu hornej hranice ročnej platby za TSS pre jedného odberateľa.** Pri takejto formulácii sa náklady na TSS ľahšie predikujú a plánujú, čo bola aj častá pripomienka rôznych združení ku komplikovanému výpočtu TSS a dlhodobému plánovaniu.
- Požadujeme priamo do vyhlášky zakotviť metodiku výpočtu Pzn, teda **spôsob výpočtu korekcie Pzn** obsahujúci **jednoznačný výpočet parametrov/vstupov**, ktoré do výpočtu korekcie Pzn vstupujú.
- **Žiadame prehodnotiť sadzby priamo určených cien elektrinu v eur/MWh pre zdroje uvedené do prevádzky v období od 01.01.2023 do 30.09.2023 navrhované v § 47 návrhu vyhlášky.** Zo súčasného nastavenia cien - znenia § 47 je zrejmé, že bez predaja tepla za trhové ceny nedáva žiadny zmysel budovať nové zdroje využívajúce technológiu OZE, najmä vo vzťahu k bioplynovým staniciam a biomasovým zdrojom.
- A iné, v súlade s uplatnenými pripomienkami APZD.

Vzhľadom k tomu, že nejde o novelizáciu zákona, ale vykonávacieho predpisu, na jeho prijatie nie je potrebné schvaľovanie vládou ani parlamentom, prijíma si ho Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (ÚRSO) sám. Rozdielom je aj to, že 2. stupňové rozporové konanie ÚRSO neuskutočňuje.

Ak by návrh vyhlášky nezohľadnil vyššie uvedené, hrozí teda, že

- sa významne zníži množstvo elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov bez produkcie skleníkových plynov CO₂ na Slovensku,
- dlhodobo sa odstaví a zaniknú už existujúce a fungujúce OZE zdroje,
- spôsobí to škody v súvisiacich hospodárskych odvetviach (dopravný, lesnícky, drevársky a poľnohospodársky priemysel),
- bude to mať negatívny dopad na zamestnanosť a
- znížia sa príjmy štátu o daňové a odvodové príjmy výrobcov elektriny.

3. Stručný popis navrhovaných zmien, cieľ a obsah materiálu

Návrh vyhlášky ustanovuje pre cenovú reguláciu v elektroenergetike v oblasti výroby elektriny, prenosu elektriny, distribúcie elektriny a dodávky elektriny:

- rozsah cenovej regulácie,
- spôsob vykonávania cenovej regulácie,
- postup a podmienky uplatňovania cien,
- rozsah, štruktúru a výšku ekonomicky oprávnených nákladov a spôsob ich úhrady,
- rozsah investícií súvisiacich s regulovanou činnosťou,
- spôsob určenia výšky primeraného zisku,
- podklady návrhu ceny a spôsob predkladania návrhu ceny.

Návrh vyhlášky ďalej upravuje cenovú reguláciu výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby. Vyhláška taktiež bude upravovať cenovú reguláciu dodávky elektriny pre zraniteľných odberateľov elektriny.

Účinnosť: delená

- **od 1. júla 2024**, aby bola zabezpečená primeraná lehota na predloženie návrhov ceny a uskutočnenie cenových konaní na rok 2025,
- **od 1. januára 2025**, z dôvodu zrušenia doterajších vyhlášok.